PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 220 Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, środa 25 września 1929 r.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

POLSKA A Z. S. R. R.

Izwiestja 19.IX donosząc o tem, że Departament Stanu w Waszyngtonie podał do wiadomości fakt przyłączenia się Gdańska do paktu Kelloga, pisze: Propozycja przyłączenia się do tego paktu poczyniona była wolnemu miastu za pośrednictwem polskiego M. S. Z. rok temu, ponieważ jednak Polska protestowała przeciwko traktowaniu wolnego miasta, jako samodzielnego państwa, propozycję wycofano. Ogłoszony obecnie komunikat o przyłączeniu się Gdańska nie wspomina, w jaki sposób przyłączenie to uskuteczniono. W komentarzu do tej wiadomości, pismo oświadcza, iż opóźnienie przyłączenia się Gdańska do paktu nastąpiło z winy polskiego M. S. Z., opinja sowiecka powita niemniej przyłączenie to, jako dodatni objaw pokojowego uregulowania stosunków międzynarodowych.

Wisty 12.IX podkreślają, iż kierownik centralnego urzędu statystycznego USRR Minajew przemawiał w języku ukraińskim na posiedzeniu międzynarodowego kongresu statystycznego w Warszawie. Pismo jest zdania, iż przemówienie to wywarło przykre wrażenie na delegacji polskiej, która niezadowolona była z tego, że delegat Ukrainy sowieckiej przemawia w języku ukraińskim w stolicy Polski.

Krasnaja Gazieta 11.IX donosi z Mińska o rozstrzelaniu Włodzimierza Prado, oskarżonego o szpiegostwo na rzecz Polski. Wyrok w sprawie Prado zapadł w białoruskim trybunale wojskowym.

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

Izwiestja 19.IX donoszą w depeszy z Warszawy, iż „pertraktacje Piłsudskiego z Sejmem" nie dają wyników. Pismo ocenia, jako „udane posunięcie taktyczne" komunikat, wydany po odmówieniu przez opozycję udziału w naradzie z rządem, i twierdzi, iż przez wydanie tego komunikatu rząd „oddał inicjatywę w ręce opozycji". Obecnie opozycja będzie zmuszona domagać się zwołania Sejmu. Opozycja dążyła do rekonstrukcji rządu, miała nadzieję, iż marsz. Piłsudski „zrzeknie się Świtalskiego i Prystora" i powierzy stanowisko premjera min. Matuszewskiemu. Za tę cenę chciała opozycja zapewnić rządowi spokojny przebieg sesji budżetowej. Opozycja opierała swe nadzieje na wiadomościach o „tarciach w obozie piłsudczyków", lecz decyzja marsz. Piłsudskiego nie jest jeszcze znana i rekonstrukcja rządu została prawdopodobnie odroczona w związku z niepowodzeniem taktyki tego odłamu „piłsudczyków", który dąży do pogodzenia rządu z Sejmem. Dwustronna gra taktyczna będzie, zdaniem pisma, trwała bardzo długo.

Prawda 19.IX podaje, iż komunikat rządu, ogłoszony po „niedoszłej próbie zwołania konferencji z udziałem opozycji", dowodzi, iż rząd zamierzał ograniczyć budżetowe uprawnienia Sejmu. Równocześnie zawiadomił rząd marsz. Daszyńskiego, iż nie zamierza prowadzić z nim żadnych pertraktacyj na temat zwołania sesji Sejmu. Wszystko to dowodzi, iż rząd nie zamierza czynić żadnych ustępstw parlamentowi.

Rossija i Sławianstwo 19.IX w art. o P. W. K. (Żekulina) podkreśla z uznaniem ogrom wysiłku, dokonanego przez Polskę w ciągu 10 lat niepodległego istnienia jej państwowości oraz wskazuje na dodatni wpływ inicjatywy państwowej w życiu gospodarczem Polski.

Siewodnia 19.IX w korespondencji z Warszawy (Siergiejewa) omawia deklarację klubów opozycji parlamentarnej w sprawie zaproszenia, wystosowanego do tych klubów przez prem. Świtalskiego, zaznaczając, iż życie polityczne w Polsce biegnie pod znakiem walki dwóch odmiennych koncepcyj parlamentarnych, z których pierwsza reprezentowana jest przez rząd, druga zaś — przez opozycję. Korespondent przewiduje zwycięstwo koncepcji rządu nad koncepcją opozycji, oświadczając, iż trwałość zwycięstwa będzie uzależniona od charakteru reformy konstytucji, do której przeprowadzenia życie pcha „piłsudczyków".

POLSKA A FRANCJA.

Izwiestja 19.IX oświadczają w depeszy z Warszawy (Bratina), iż manifestacje przyjaźni polsko-francuskiej trwają w dalszym ciągu. Korespondent przytacza treść przemówienia francuskiego ministra handlu w Warszawie, dopatrując się w tem przemówieniu „wychwalania marsz. Piłsudskiego" i dążenia do „poparcia mocno podważonej w Hadze pozycji min. Zaleskiego".

JAPONJA A Z. S. R. R.

Prawda 19.IX donosi z Tokio, iż banki japońskie zdyskontowały po raz pierwszy weksle sowieckiej misji handlowej w Japonji. Pismo dopatruje się w tym fakcie dowodu polepszenia stosunków japońsko-sowieckich.

CHINY A Z. S. R. R.

Izwiestja 18.IX ogłaszają komunikat komisarjatu ludowego spraw zagranicznych, w którym podane jest do wiadomości publicznej, iż komisarjat ten zakomunikował ambasadzie niemieckiej treść oświadczenia rządu Z. S. R. R. pod adresem rządu nankińskiego z prośbą o przekazanie tego oświadczenia do Nankinu. Oświadczenie rządu sowieckiego zawiera stwierdzenie tej okoliczności, iż rząd Z. S. R. R., powodując się stałą pokojową tendencją swej polityki, przyjął propozycję rządu chińskiego o podpisaniu wspólnej deklaracji w sprawie likwidacji zatargu na kolei wsch.-chińskiej. Rząd Z. S. R. R. wprowadził do projektu chińskiego tej wspólnej deklaracji nieliczne, lecz bezwzględnie potrzebne poprawki, płynące z oparcia stanowiska sowieckiego rządu na konwencjach mukdeńskiej i pekińskiej. Zastosowanie się rządu chińskiego do postulatów, zawartych w tych poprawkach, stanowić powinno, zdaniem rządu Z. S. R. R., nieunikniony warunek wstępny do rozpoczęcia prac konferencji chińsko-sowieckiej. W dalszym ciągu oświadczenia rząd Z. S. R. R. stwierdza, iż rząd chiński 9.IX odrzucił proponowane przez rząd sowiecki poprawki do tekstu deklaracji, — odrzucając przez to wysunięte ze strony Z. S. R. R. żądanie nominacji sowieckiego dyrektora kolei, na którą to nominację rząd chiński wyraził zgodę we własnym pierwotnym projekcie deklaracji. Z punktu widzenia rządu sowieckiego zgoda ta posiadać może praktyczną wartość jedynie i wyłącznie w wypadku natychmiastowej nominacji tych urzędników, rząd chiński anuluje, zdaniem sowieckiego rządu, własną, wyrażoną uprzednio zgodę na dokonanie tej nominacji i uniemożliwia pokojowe załatwienie zatargu. Rząd sowiecki jest zdania, iż analogiczny charakter anulowania poprzednich własnych propozycyj posiada dodatkowa propozycja rządu nankińskiego, przekazana rządowi Z. S. R. R. za pośrednictwem ambasady niemieckiej w Moskwie w dniu 13.IX. W tej dodatkowej propozycji wysuwają Chiny projekt nominacji jednego sowieckiego zastęcy dyrektora kolei, pozbawiając Z. S. R. R. prawa nominacji dyrektora i nie uwzględniając przysługującego rządowi Z. S. R. R. prawa do dokonania tej nominacji, płynącego z konwencji pekińskiej i mukdeńskiej. Dodatkowa ta propozycja chińska pozostaje w sprzeczności z p. 3 pierwotnego projektu wspólnej deklaracji rządu. Wobec odrzucenia przez Chiny zasadniczych warunków podpisania wspólnej deklaracji, kwestja wyznaczenia miejsca przyszłych rokowań przestaje być aktualną i cała odpowiedzialność za dalszy bieg zatargu spada na rząd nankiński.

Izwiestja 18.IX podają do wiadomości w komunikacie komisarjatu ludowego spraw zagranicznych, iż ambasador niemiecki w Moskwie przekazał komisarjatowi w dniu 13.IX dodatkową propozycję rządu chińskiego do odpowiedzi Chin z dnia 11.IX na sowiecki projekt wspólnej deklaracji rządów Chin i Z. S. R. R. Pismo przytacza rześć dodatkowej propozycji rządu chińskiego co do natychmiastowej nominacji sowieckiego zastępcy dyrektora kolei wsch.-chińskiej, który wraz z chińskim zastępcą dyrektora objąć będzie mógł zarząd kolei do chwili zlikwidowania zatargu w drodze rokowań między rządem Chin a rządem Z. S. R. R.

Izwiestja 18.IX w art. wst. p. t. „Godna odpowiedź" komentują treść sowieckiej odpowiedzi na chińską notę z dnia 9.IX. Pismo jest zdania, iż treść tej noty świadczy o tem, iż Chiny uniknąć chcą wytworzenia warunków, któreby sprzyjały pokojowemu załatwieniu zatargu przez zwołanie konferencji chińsko-sowieckiej. Natomiast odpowiedź sowiecka stanowi dalszy ciąg uczciwej polityki, którą rząd Z. S. R. R. obrał od pierwszej chwili zatargu, powstałego z winy militarystów chińskich. Polityka ta oparta jest na połączeniu szczerego pokojowego usposobienia z dążeniem do mocnej obrony bezspornych praw Z. S. R. R. Rząd sowiecki zgodził się odrazu na podpisanie wspólnej deklaracji. Wprowadzając poprawki do tekstu pierwotnego projektu tej deklaracji, rząd Z. S. R. R. ograniczył się do wysunięcia warunków, które stanowią niezbędną podstawę powodzenia rokowań. Domagając się natychmiastowej nominacji dyrektora kolei i jego zastępcy, rząd Z. S. R. R. wprowadził jedynie wyraźne postawienie kwestji do treści p. 3. chińskiego projektu. Przez odrzucenie sowieckiej poprawki przekreślił rząd chiński własną propozycję i utrudnił osiągnięcie porozumienia. Dwulicowość polityki chińskiej podkreślona jest szczególnie przez dodatkową propozycję Chin odnośnie ograniczenia się do nominacji czasowego zastępcy dyrektora kolei. Propozycja ta stanowi dowód nieszczerych intencyj rządu nankińskiego, który za wszelką cenę nie chce dopuścić do restytucji sytuacji, opartej na postanowieniach konwencji mukdeńskiej i pekińskiej. W obecnej sytuacji zatarg chińsko-sowiecki wrócił właściwie do położenia, jakie istniało przed wysunięciem pierwszej chińskiej propozycji o podpisaniu wspólnej deklaracji. Pismo jest zdania, iż stało się to wskutek nieprzychylnych dla Z. S. R. R. wpływów angielskich i amerykańskich. Wpływy te nie liczą się z obostrzeniem sytuacji wewnętrznej w Chinach. Państwo sowieckie zajmuje w zatargu chińsko-sowieckim wyraźnie określoną pozycję, która nie ulegnie zmianie pod wpływem intrygi chińskiej. Rząd sowiecki pozostawia drogę otwartą do uregulowania zatargu i będzie w dalszym ciągu bezwzględnie zwalczał napady band chińskich i białogwardyjskich na terytorjum Z. S. R. R.

NOTATKI I INFORMACJE

RÓŻNE.

Prasa sowiecka z drugiej połowy września prowadzi w dalszym ciągu kampanję przeciwko Bucharynowi i opozycji prawicowej. Pisma zarzucają opozycji propagowanie hasła równości wszystkich rolników przed państwem, potępiając to hasło, jako sprzeczne z ideologją walki klasowej.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Rossija i Sławianstwo 21.IX. Poeci polscy (art. Kułakowskiego).

Drukarnia „KADRA", Długa 50, tel. 186.30.

Drukowano na prawach rękopisu.